

Study of Factors Affecting on Population’s Health Improvement

Natia Kvizhinadze¹, David Tophuria², Nino Intskirveli³, Nodar Sulashvili⁴

^{1,2,3}Tbilisi State Medical University; ⁴University of Georgia

¹PhD, Associate Professor; ²PhD, Associate Professor; ³PhD, Associate Professor; ⁴PhD, Assistant Professor

Key words: population health, economic prosperity, GMP, healthcare finances, medications.

Overview: The quality of medical care for the population depends not only on the number of medicines available in the pharmacy network, but also on the rational use of this range and the peculiarities of the pharmaceutical market. The socially oriented pharmaceutical market provides a layer of the population (disabled, retirees, children, students, large and poor families, the chronically ill) who are unable to afford the cost of medicine. Realizing the concept of a socially oriented pharmaceutical market requires resolving and resolving many political and economic issues, as the outcome of many issues can be negative in a free market economy.

Aim of the Study

The aim of the study is to study the factors, affecting the health of the population, to determine the role of the economy in improving health services.

Material and methods: The objects of research are relevant statistical data, resolutions, law and regulations, WHO recommendations, data of the Ministry of Labor, Health and Social Affairs of Georgia, the Drug Agency and the State Compulsory Medical Insurance Company, on the basis of which the healthcare management system was analyzed. The research materials of the State Department of Socio-Economic Information of Georgia, the Statistics Department of the Ministry of Labor, Health and Social Affairs of Georgia used in the research process. A survey of the population (300 users) and medical staff (150 pharmacists, doctors and nurses) conducted to assess the ongoing processes in healthcare and pharmacy during the transition period. The following research methods used in the performance of the paper: sociological, historical, expert evaluation. The obtained data were processed using modern statistical methods. Correlation and dispersion analysis of the data performed.

Research Results and Discussion: The structure of population morbidity and mortality is closely dependent on the socio-economic development of the country, the education and income of citizens. However, with the increase in the economic well-being of the country, the share of non-communicable diseases is significantly increasing, which reflected in the structure of mortality. Therefore, it has become a tradition around the world to analyze the

მოსახლეობის ჯანმრთელობის გაუმჯობესებაზე მოქმედი ფაქტორების შესწავლა

ნათია კვიჟინაძე¹, დავით თოფურია², ნინო ინჭკირველი³, ნოდარ სულაშვილი⁴

^{1,2,3} თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი; ⁴ საქართველოს უნივერსიტეტი

¹ ასოცირებული პროფესორი; ² ასოცირებული პროფესორი; ³ ასოცირებული პროფესორი; ⁴ ასისტენტ პროფესორი

საკვანძო სიტყვები: მოსახლეობის ჯანმრთელობა, ეკონომიკური კეთილდღეობა, სათანადო სააფთიაქო პრაქტიკა, ჯანდაცვის სისტემის დაფინანსება, მედიკამენტები

მიმოხილვა: სამკურნალო საშუალებებით მოსახლეობის უზრუნველყოფის ხარისხი დამოკიდებულია არა მხოლოდ სააფთიაქო ქსელში არსებული მედიკამენტების რაოდენობაზე, არამედ - ამ ასორტიმენტის რაციონალურ გამოყენებასა და ფარმაცევტული ბაზრის თავისებურებებზე. სოციალურად ორიენტირებული ფარმაცევტული ბაზარი ითვალისწინებს მოსახლეობის იმ ფენას (ინვალიდები, პენსიონერები, ბავშვები, სტუდენტები, მრავალშვილიანი და ხელმოკლე ოჯახები, ქრონიკული ავადმყოფები), რომლებსაც უნარი არ შესწევთ გადაიხადონ წამლის ღირებულება.

სოციალურად ორიენტირებული ფარმაცევტული ბაზრის კონცეფციის რეალიზაცია საჭიროებს მრავალი პოლიტიკური და ეკონომიკური საკითხის გადაწყვეტასა და მოგვარებას, რადგან მრავალი საკითხის გადაწყვეტის შედეგი თავისუფალი საბაზრო ეკონომიკის პირობებში შეიძლება ნეგატიური აღმოჩნდეს. კვლევის მიზანს წარმოადგენს, შევისწავლოთ მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე მოქმედი ფაქტორები, განვსაზღვროთ ეკონომიკის როლი ჯანდაცვის სერვისების გაუმჯობესებაში.

მასალა და მეთოდები: კვლევის ობიექტებს წარმოადგენენ: სათანადო სტატისტიკური მონაცემები, დადგენილებები, კანონი და კანონქვემდებარე აქტები, ჯანმო-ს რეკომენდაციები, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, წამლის სააგენტოსა და სახელმწიფო სავალდებულო სამედიცინო დაზღვევის კომპანიის მონაცემები, რომელთა საფუძველზე გაანალიზებულ იქნა ჯანდაცვის მართვის სისტემა. კვლევის პროცესში გამოყენებულ იქნა საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური ინფორმაციის სახელმწიფო დეპარტამენტის, საქართველოს შრომის,

health of biological and socio-economic determinants such as genetic and individual factors, lifestyle, environment, health services, gender factors, family, poverty, psychosocial factors, education, etc. All of the above determinants related to social and economic factors, which in turn play an important role in political and social development.

The crucial role in improving the health of the population is to create normal working and leisure conditions, provide safe food and drinking water, pursue a well-thought-out demographic policy, establish a healthy lifestyle, train the population to acquire basic medical knowledge and habits, and eliminate social stress. Especially since lifestyle and conditions (48-50%), environment (20-22%) and genetic factors (18-20%) have the greatest impact on human health, and the share of health care is only 12-14%.

Based on the review of the data obtained from the study of the patient-general practice physician relationship, KNAPP and others conclude that in many cases:

- The patient is dissatisfied with the consultation and information received;
- The patient strongly disagrees with the advice received;
- The patient's trust and consent are interrelated (trust leads to consent);
- Patients often do not realize and remember the information received;
- Understanding and remembering information by the patient can be improved by providing relevant information materials.
- The circumstances that prevent the patient from perceiving, remembering, and using the information needed by the patient should also be considered:
- The patient will remember the instructions first; it is better to remember the provisions emphasized or otherwise separated in the instructions;
- Repeating the basic provisions several times in the instructions strengthens the memory;
- The instructions written succinctly and succinctly facilitate more significant information;
- Simple information makes for a better memory.

Conclusion: Satisfying the population with effective, quality, safe and affordable medicines and medical supplies is one of the main foundations of the socio-economic policy pursued by any country. Improper practice of prescribing medications is partly due to the lack of mechanisms for monitoring the side effects of medications and the lack of statistical information on their use. Developing and implementing appropriate pharmacy practice standards will help to take into account the professional ethics and commercial interests of the pharmacy where the most important patient interests are.

In the modern world, there is a tendency to look for

ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სტატისტიკის დეპარტამენტის მასალები, რომელიც შეეხება მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობას. ჩატარდა მოსახლეობისა (300 მომხმარებელი) და სამედიცინო პერსონალის (150 ფარმაცევტი, ექიმი და ექთანი) გამოკითხვა გარდამავალ პერიოდში ჯანდაცვასა და ფარმაციაში მიმდინარე პროცესების შეფასების მიზნით. ნაშრომის შესრულებისას გამოყენებულ იქნა კვლევის შემდეგი მეთოდები: სოციოლოგიური, ისტორიული, ექსპერტული შეფასების. მიღებული მონაცემები დამუშავდა თანამედროვე სტატისტიკური მეთოდების გამოყენებით. ჩატარდა მონაცემთა კორელაციური და დისპერსიული ანალიზი.

კვლევის შედეგები და მათი განხილვა:

მოსახლეობის ავადობისა და სიკვდილიანობის სტრუქტურა მჭიდროდაა დამოკიდებული ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაზე, მოქალაქეთა განათლებასა და შემოსავალზე. ამასთან დადგენილია, რომ ქვეყნის ეკონომიკური კეთილდღეობის ზრდასთან ერთად არაინფექციურ დაავადებათა ხვედრითი წილი საგრძნობლად მატულობს, რაც თავის ასახვას პოულობს სიკვდილიანობის სტრუქტურაში. ამიტომ მთელ მსოფლიოში უკვე ტრადიციად იქცა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შეფასებისას ისეთი ბიოლოგიური და სოციალურ-ეკონომიკური დეტერმინანტების გაანალიზება, როგორცაა გენეტიკური და ინდივიდუალური ფაქტორები, ცხოვრების წესი, გარემო, ჯანდაცვის სამსახურების ეფექტურობა, გენდერული ფაქტორები, ოჯახი, სიღარიბე, ფსიქო-სოციალური ფაქტორები, განათლება და სხვ. ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი დეტერმინანტი დაკავშირებულია სოციალურ და ეკონომიკურ ფაქტორებთან, რომლებსაც, თავის მხრივ, უმნიშვნელოვანესი ადგილი უკავია პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ განვითარებაში. მოსახლეობის ჯანმრთელობის გაუმჯობესებაში გადამწყვეტი როლი ენიჭება შრომისა და დასვენების ნორმალური პირობების შექმნას, უსაფრთხო კვების პროდუქტებისა და სასმელი წყლით უზრუნველყოფას, გააზრებული დემოგრაფიული პოლიტიკის გატარებას, ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრებას, მოსახლეობის წვდომას პირველადი სამედიცინო ცოდნისა და ჩვევების მისაღებად, სოციალური სტრესების მოხსნას. მით უმეტეს, რომ ადამიანის ჯანმრთელობაზე უდიდეს ზემოქმედებას ახდენს ცხოვრების წესი და პირობები (48-50%), გარემო (20-22%) და გენეტიკური ფაქტორები (18-20%), ჯანმრთელობის დაცვის წილი კი მხოლოდ 12-

alternative sources of funding for the health care system, which related to the systematic shortage of finances. The experience of Europe and North America shows that none of the methods of successful financing of the medical service has been found so far. Everyone has both advantages and disadvantages. So, in fact, all national health systems are funded from different sources. The question is not about what the source of funding should be, but what kind and how much money will be enough. The current situation shows that it is quite difficult to obtain the necessary funds to maintain the vital minimum necessary for a large part of the Georgian population. This is especially noteworthy if we take into account the fact that the working population (pensioners, children, the disabled), whose number exceeds 40% of the country's population, is a special risk factor for poverty.

References:

1. Population Health Monitoring, Climbing the Information Pyramid; Editors: Verschuuren, Marieke, van Oers, Hans (Eds.), 2019.
2. Pharmaceutical Services Negotiating Committee. Diabetes services: a guide for community pharmacists, 2002. www.psn.org.uk (accessed August 5, 2005)
3. Hepler CD, Strand LM. Opportunities and responsibilities in pharmaceutical care. Am J Hosp Pharm 1990; 47:533–43.6 .
4. Pharmaceutical framework particularities viewed by the customers (consumers) of the drug stores; Pharmaceutical framework particularities viewed by the customers (consumers) of the drug stores, Scientific edition. «Medical Drugs for Human. Modern Issues of Pharmacotherapy and Prescription of Medicine». 12-13 of March-2020; National University of Pharmacy in Xarkov in Ukraine; Ministry of health of Ukraine. Pp 77-79; N. Sulashvili, M. Beglaryan, N. Kvijhinadze, M. Sulashvili
5. Occupational strategic traits of pharmaceutical faculty students; Scientific edition. ISBN, УДК 615.1:655.58 (06)©HΦaY, 2020 Materials of the International Scientific and Practical Conference-Scientific approach to the sphere of practical cosmetology-topical questions and trends. 11-th of March, 2020. Collection of scientific works, Kharkov 2020; Ministry of Health of Ukraine, National Pharmaceutical University, Department of cosmetology and aromatology “Association of cosmetologists and aromatologists” Company “Green Pharm Cosmetics”. pp 16-21; N.Sulashvili, M. Beglaryan, N. Kvijhinadze.
6. Pharmaceutical Services Negotiating Committee. New contract: enhanced services, 2004. www.psn.org.uk (accessed August 5, 2005).
7. Priced Out: The Economic and Ethical Costs of American Health Care Hardcover – 2019.

14%-ს შეადგენს.

პაციენტისა და ზოგადი პრაქტიკის ექიმის ურთიერთობის კვლევის შედეგად მიღებული მონაცემების განხილვის საფუძველზე კნაპკ და სხვები ასკვნიან, რომ ხშირ შემთხვევაში:

- პაციენტი უკმაყოფილოა მიღებული კონსულტაციით და ინფორმაციით;
- ავადმყოფი ორჭოფულად ეთანხმება მიღებულ კონსულტაციას;
- პაციენტის ნდობა და თანხმობა ურთიერთკავშირშია (ნდობა განაპირობებს თანხმობას);
- პაციენტები ხშირად ვერ აცნობიერებენ და ვერ იმახსოვრებენ მიღებულ ინფორმაციას;
- პაციენტის მიერ ინფორმაციის გაცნობიერება და დამახსოვრება შესაძლებელია გაუმჯობესდეს სათანადო საინფორმაციო მასალების მიწოდებით.
- გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომელთა უზრუნველყოფა ხელს უშლის პაციენტის მიერ საჭირო ინფორმაციის აღქმას, დამახსოვრებასა და გამოყენებას;
- პაციენტი უკეთ იმახსოვრებს პირველად წარმოდგენილ ინსტრუქციას; უკეთ ხდება ინსტრუქციებში ხაზგასმული ან სხვაგვარად გამოყოფილი დებულებების დამახსოვრება;
- ინსტრუქციებში ძირითადი დებულებების რამდენჯერმე გამეორება აძლიერებს დამახსოვრებას;
- ლაკონურად და მოკლედ დაწერილი ინსტრუქცია აიოლებს მეტ დასამახსოვრებელ ინფორმაციას;
- მარტივი ინფორმაცია განაპირობებს უკეთეს დამახსოვრებას.

დასკვნა: მოსახლეობის დაკმაყოფილება ეფექტური, ხარისხიანი, უსაფრთხო და ხელმისაწვდომი სამკურნალო საშუალებებითა და სამედიცინო დანიშნულების საგნებით ნებისმიერი ქვეყნის მიერ გატარებული სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის ერთ-ერთ ძირითად საფუძველს წარმოადგენს. მედიკამენტების დანიშვნის არასათანადო პრაქტიკა ნაწილობრივ დაკავშირებულია სამკურნალო საშუალებების გვერდითი ეფექტების მონიტორინგის მექანიზმების არარსებობით და სტატისტიკური ინფორმაციის ნაკლებობით მათი გამოყენების შესახებ. სათანადო სააფთიაქო პრაქტიკის სტანდარტების შემუშავება და დანერგვა ხელს შეუწყობს პროფესიონალური ეთიკისა და აფთიაქის კომერციული ინტერესების გათვალისწინებას, სადაც ყველაზე მთავარი პაციენტის ინტერესებია. თანამედროვე მსოფლიოში აღინიშნება ჯანდაცვის სისტემისა და ფინანსების

8. <https://www.moh.gov.ge/uploads/files/2019/Faile-bi/16.08.2019.pdf>
9. Effectiveness of pharmacist's 2018_eng, Pereira ML, Nascimento MMG. From the apothecary to pharmaceutical care: perspectives of the pharmacist. Rev Bras Farm. 2018;92(4):245-252.
10. National Drug Politics development principles in Georgia, Materials of 12th Scientific and Practical Internet Conferences, The National University of Pharmacy, Scientific and Practical Internet-Conference: «Pharmacoeconomics In Ukraine, Condition and Development Prospects», (Kharkiv, Ukraine, May 22, 2020 Year). Pp 157-158; N. Kvizhinadze, N. Sulashvili, D. Tophuria , M. Matoshvili.
11. <https://www.improvingpopulationhealth.org/blog/what-is-population-health.html#:~:text=Population%20health%20is%20defined%20as,such%20outcomes%20within%20the%20group>.
12. Pharmacist professionals' labor gratification and pharmaceutical institution challenges viewed by the pharmacist in Georgia; Materials of 12th Scientific and Practical Internet Conferences, The National University of Pharmacy, Scientific and Practical Internet-Conference: «Pharmacoeconomics In Ukraine, Condition and Development Prospects», (Kharkiv, Ukraine, May 22, 2020 Year). Pp 144-146; N. Sulashvili, N. Abuladze, N. Kvijhinadze, M. Beglaryan.
13. Pharmacoeconomical analysis methods in the healthcare system in Georgia; Materials of 12th Scientific and Practical Internet Conferences, The National University of Pharmacy, Scientific and Practical Internet-Conference: «Pharmacoeconomics In Ukraine, Condition and Development Prospects», (Kharkiv, Ukraine, May 22, 2020 Year). Pp 136-137; N. Kvizhinadze, N. Sulashvili, D. Tophuria , M. Matoshvili, N. Intskirveli.
14. Pharmaceutical professional and organizational issue aspects in Georgia; Materials of 12th Scientific and Practical Internet Conferences, The National University of Pharmacy, Scientific and Practical Internet-Conference: «Pharmacoeconomics In Ukraine, Condition and Development Prospects», (Kharkiv, Ukraine, May 22, 2020 Year). Pp 11-20; N. Sulashvili , N. Alavidze , N. Abuladze, N. Kvijhinadze, M. Gogashvili, M. Beglaryan.
15. Professional arrangement traits for young pharmacist specialists; Scientific edition. IV International Scientific and Practical Conference. «Medical Drugs for Human. Modern Issues of Pharmacotherapy and Prescription of Medicine». 12-13 of March-2020; National University of Pharmacy in Xarkov in Ukraine; Ministry of health of Ukraine. Pp 74-77; N.Sulashvili; M. Beglaryan, N.Kvijhinadze.

ალტერნატიული წყაროების მიერ ტენდენცია, რაც დაკავშირებულია ფინანსების სისტემატურ დეფიციტთან. ევროპისა და ჩრდილოეთ ამერიკის გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ჯერჯერობით ვერ გამოიძებნა სამედიცინო სამსახურის წარმატებით დაფინანსების ერთი რომელიმე მეთოდი. ყველას აქვს როგორც უპირატესობა, ასევე - ხარვეზი. ამიტომ, ფაქტობრივად, ყველა ჯანდაცვის ეროვნული სისტემა ფინანსდება სხვადასხვა წყაროდან. საკითხი დგას არა იმის შესახებ, თუ როგორი უნდა იყოს დაფინანსების წყარო, არამედ - რა სახის და რამდენად საკმარისი იქნება გაღებული თანხები. არსებული სიტუაცია ცხადყოფს, რომ საქართველოს მოსახლეობის დიდი ნაწილისათვის აუცილებელი სასიცოცხლო მინიმუმის შესანარჩუნებლად საჭირო სახსრების მოპოვება საკმარისად გამწვანებულია. ეს მით უმეტეს ყურადსაღებია, თუ გავითვალისწინებთ, რომ სიღარიბის განსაკუთრებული რისკის მატარებელ ფენას წარმოადგენს შრომის-უნარმომკლებული მოსახლეობა (პენსიონერები, ბავშვები, ინვალიდები), რომელთა რიცხვი ქვეყნის მოსახლეობის 40%-ს აღემატება.